

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Francesc Eiximenis a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/francesc-eiximenis> >

Francesc Eiximenis

Francesc Eiximenis

(Nou diccionari 62 de la literatura catalana)

Girona, 1327-32/Perpinyà 1409. Polígraf franciscà, va estudiar a les escoles del seu orde i va completar la seva formació intel·lectual a la universitat d'Oxford. El 1374 va

obtenir, gràcies al mecenatge de la família reial, el títol de mestre en teologia per la universitat de Tolosa. En tornar a Catalunya es va dedicar a l'ensenyament. Entre els anys 1384 i 1408 va viure a València, on va desenvolupar una activitat molt intensa com a predicador i com a conseller de l'Ajuntament i hi va escriure la major part de les seves obres. Com a recompensa per la seva fidelitat, el 1408 el papa Benet XIII li va encomanar el bisbat d'Elna i li va atorgar el títol honorífic de patriarca de Jerusalem. Es va traslladar a Elna immediatament, però va morir poc després.

La seva extensa obra té com a objectiu fonamental l'educació religiosa i civil dels laics, a qui ofereix hàbils síntesis del pensament escolàstic, presentades «per manera simple e grossera», és a dir, en una prosa clara, precisa i amena. La seva aportació a la literatura catalana rau en la gran qualitat de la seva prosa i en la seva traça com a narrador d'exemples i d'escenes costumistes i recreador del llenguatge popular.

Eiximenis no és, però, un pensador original, sinó un compilador del bo i el millor de la tradició escolàstica, que havia conegut de primera mà a Oxford i a Tolosa i que estava molt ben representada en la seva extensa biblioteca. Les seves obres van tenir una gran divulgació -primer de forma manuscrita i, més tard, en forma de llibre- tant entre la família reial i la noblesa com entre tots els sectors de les classes urbanes. L'èxit es va repetir amb les traduccions de diverses de les seves obres a l'aragonès, el castellà, el francès, el llatí i fins i tot el flamenc. També dona fe d'aquest èxit el fet que el *Psaltiri devotíssim*, traducció catalana a càrrec de Guillem Fontana d'un llibre d'oracions que Eiximenis havia escrit en llatí, sigui el llibre català de tirada més alta -2.000 exemplars- des dels inicis de la impremta fins el 1533.

Eiximenis va escriure en llatí i, sobretot, en català. La primera obra escrita en llengua vulgar va ser probablement el *Tractat d'usura*, un tractat d'ètica econòmica escrit poc després de la seva estada a Tolosa. La primera gran obra escrita en català va ser *Lo Crestià*. A continuació va escriure el *Llibre dels àngels* (1392), la seva obra més llegida i traduïda, que és un tractat d'angelologia destinat a estendre el culte i el coneixement dels àngels i a divulgar punts fonamentals de la moral i de la fe cristianes. El *Llibre de les dones* (1396) inclou, per una banda, un regiment de vida ideal per a les diverses condicions possibles de la dona (infanta, donzella, casada, vídua, religiosa) i, per l'altra, una mena de catecisme especialment destinat al públic femení.

La *Vita Christi* (escrita abans del 1403) és una vida de Crist que Eiximenis havia previst d'escriure inicialment en llatí, però que va acabar escrivint en català a prec de Pere d'Artés, un influent funcionari de la cort. Potser a causa d'aquest canvi de llengua en aquesta obra es combinen escenes de caire popular i afectiu amb passatges en què es discuteixen qüestions teològiques d'una certa envergadura. L'*Scala Dei o Tractat de Contemplació* (1406), escrit a instàncies de Maria de Luna, l'esposa de Martí I, és un resum del catecisme que clou el *Llibre de les dones*, acompanyat d'una

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Francesc Eiximenis a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/francesc-eiximenis> >

antologia d'oracions i de devotes contemplacions.

Pel que fa a les obres llatines, adreçades a un públic universitari o eclesiàstic, cal assenyalar l'*Ars praedicandi populo* (anterior al 1383), un tractat per aprendre a compondre sermons; una *Summa Theologica*, probablement inacabada; el *Pastorale* (1398), on s'exposen les normes generals que han de regir la conducta dels clergues i dels religiosos. Una *Summa Theologica*, probablement inacabada; el *Psalterium alias laudatorium* (1404), un llibre d'oracions i de devotes contemplacions i l'*Expositio in Psalmos Poenitentiales*.

L'obra d'Eiximenis és un punt de referència fonamental per entendre la societat, la cultura i la literatura catalanes dels segles XIV-XV; per entendre, per exemple, fenòmens tan complexos com la notable difusió del coneixement de la lectura i l'escriptura entre les classes urbanes, fins i tot entre les dones, o com la creixent presència de conceptes teològics i escolàstics en la prosa i en la literatura en llengua vulgar d'aquesta època (Metge, Turmeda, [March](#), Martorell, etc.).

Copyright text © 2000 Edicions 62

Tast de textos

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Viquipèdia

Nota biogràfica i obra de l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Francesc_Eiximenis

 WEB: Vida i obra d'Eiximenis

Extensa biografia i obra de l'autor redactada per Xavier Fossas i Jordi Puigdomènech.
<http://www.joanmaragall.com/fronesis/9/Interwiew-i-bios/VIDAIOBRADEFRANCESCEIXIMENIS.htm>

 WEB: Ressenya biobibliogràfica

Completa ressenya biobibliogràfica de Francesc Eiximenis.
http://users.bart.nl/~roestb/franciscan/franautf.htm#_Toc427588730

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Eiximenis+Francesc&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Eiximenis+Francesc&sortdropdown=-&searchscope=23

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SEiximenis+Francesc|Orightresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Francesc Eiximenis a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/francesc-eiximenis> >

WEB: Per llegir a internet (BVJLV)

<http://www.lluisvives.com/obras/autor/eiximenis-francesc-1327-1409-1298>

WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Eiximenis%20Francesc&sc=1&ln=ca>

WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Eiximenis%2C+Francesc&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

---

Comentaris sobre l'autor

Crítica

WEB: ILCC: Secció Francesc Eiximenis

La Secció Francesc Eiximenis de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes conté les obres de l'autor en format microforma i prepara l'edició de les Obres de Francesc Eiximenis (OFE).

<http://www3.udg.edu/vell/ilcc/fe.htm>
